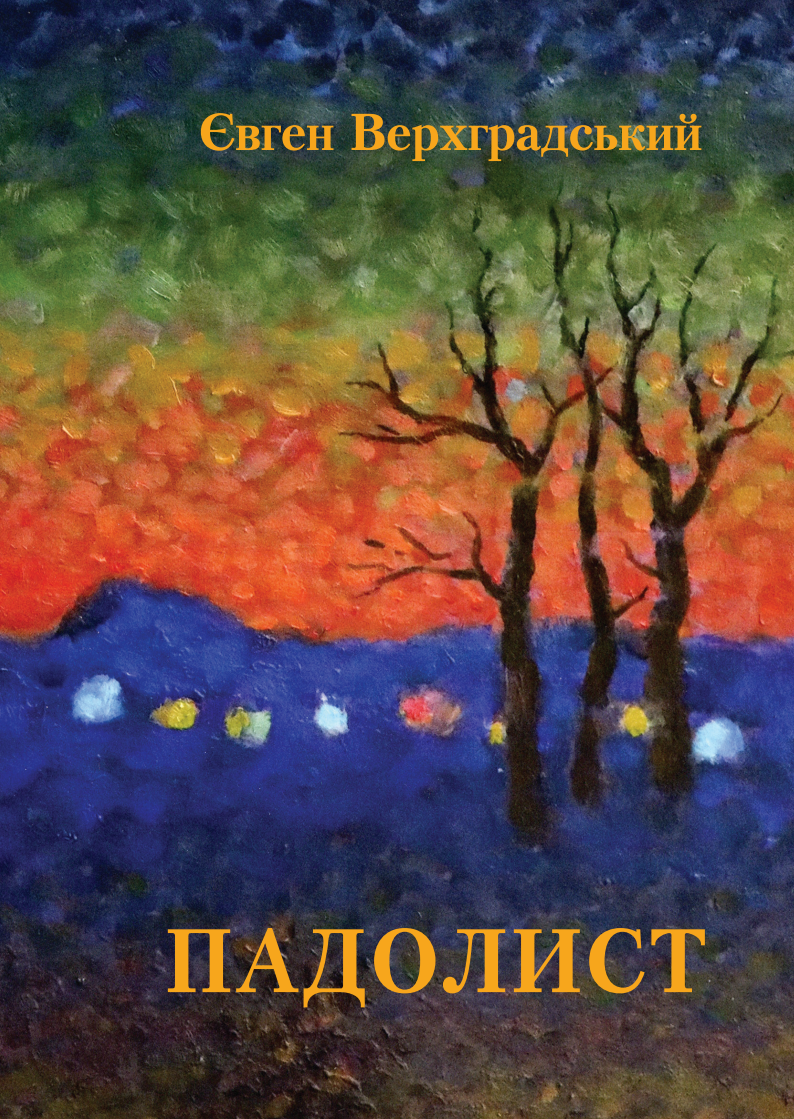

Євген Верхградський

ПАДОЛИСТ

Євген Верхградський

ПАДОЛИСТ

поезії

Київ
Університетське видавництво
ПУЛЬСАРИ
2022

УДК 821.161.2'06-1
В 36

«Падолист» — третя збірка поезій Євгена Верхградського. Про красу рідного краю, любов, біль, роздуми про долю України на нелегкому шляху відродження.

*На обкладинці вміщено репродукцію
з картини автора «Ніч прийшла»*

ISBN 978-617-615-114-2

© Верхградський Є. П.
© Буртовий А. М. художнє
оформлення

У холодному сонечка оці
Неба настрій блакитний.
А хмаринка у білій сорочці
І легенька, й тендітна.

Сумує гай осиротілий.
Віконце обрію горить.
А хмари, хмари білі-білі.
О-о! Серце вогником горить.

Мій шлях прим'яв розкішні трави,
Що розрослись чагарником.
Де час-павук полює браво,
Де місяць в небі поплавком.

Уздовж Десенки оболонь
Сухою вкутана травою.
А вдалині зірок чи сонць
Сипнув під вечір Київ-воїн.

Уже зими пройшла пора.
Та вітер, мов несамовитий,
Хоча він їй молодший брат —
Ще буде довго дути й вити.

Але ж весна бере своє.
Прокинуться квітки поснулі.
Вже білий день з колін встає
Й ключі у небі: «Гу-улі, гу-улі!».

Розмитою дорогою іду, неначе долею,
Іду не поспішаючи — куди уже спішити?

Мене сніги обходять стороною,
А успіх переймає навпростець.
Хоч я гріхів чималенько накоїв
Та в Бога не урвався ще терпець.

Весна. Туманно вранці рано
І дощ прозорий, мов з роси.
У пелюстках рожевих ґанок —
Дерева вітер обтрусив.

Крива стежина і зелена
Біжить над річкою в траві.
Скотилось сонечко черлене
На обрій та й гука: «Привіт!».

Вже й місяць з неба срібним оком
Притихлий вечір спогляда.
А пташка голосом високим
Все хоче пісню пригадать.

Весна сміється білолицьо,
Хоч холод — зашпори зайшли.
У небі зірка мов суниця
Явила свій прекрасний лик.

Весну стрічаю, наче неньку,
А час біжить собі, біжить.
Вже сонце й обрій так близенько,
Немов до мене Моложі*.

* *Моложі* — місцевість на Київщині вздовж
р. Десенки, де росте лоза, з якої тутешні жителі
плетуть кошики.

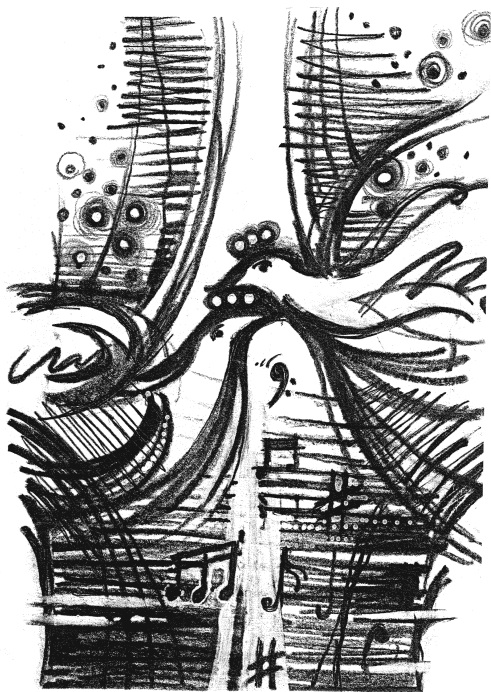
Ти наче і не сам, і не один —
Самотність-жінка поряд із тобою.
Від неї вже давно нема одбою.
Та наче той бездомний пілігрим
З самотністю-жоною у двобої —
Втомився од виснажливих годин.
Старезне тіло, ніби древній Рим,
Вдягаєш в драні джинси від ковбоїв.
І знову йдеш не сам і не один,
Бо поряд є самотність із тобою.
А планів ще багато — як набоїв.
Самотність, мов жона, штовхає —
йди!
Байдужість, заздрощі і зраду —
Усе долати буду радо.

Я Вам дякую, дякую, дякую
За вітри, за тумани і сні.
Крізь роки — це ознаки весни,
Що увінчані квітами всякими.

Ти неначе весна у весні,
Що словесним притягує зіллям.
Тепло, холодно, сонце чи сніг
Ти в промінні розтанеш осіннім.

Я нудьгую без діла,
Як трава без роси.
Вже терпіти несила —
Мов жебрак, хоч проси.

Але дум акварелі
Вже заповнили дно
В моїй скромній оселі,
Мов грузинське вино.

І в мені ціле море,
Де панує добро.
Як вітрило просторе,
Бере хвилю перо!

Ось нарешті день новий приходить
Крізь ранкову свіжість і пісні:
Куряче десь тріо хороводить
Ще й приймач — тихенько на вікні.

Шати одягає сад осінній.
Стелить жовте листя по землі.
Вже напівголодні хмари пінні,
Мо', знайдуть вологу десь в імлі.

Очі протирає сонне місто.
День новий, дозволь у тебе йти.
Ранок цей такий блакитно-чистий!
Літо тепле, як без мене ти?

Яким я є,
Така моя година.
Життя моє
Тікало від брехень.
Вітрами зла
Мене не нахилили
Хоча імла
Затьмарювала день.
Погожі дні
Наповнювались змістом.
І світ яснів —
Я все шукав резон.
Та майбуття
Вимішував, як тісто.
Любив життя
У будь-який сезон.
Коли зірки
Мені стелили долю,
Йшов навпрошки
Щоби дістатись крил.
І я літав...
Літав, літав доволі.

А час настав —
На землю опустивсь.
Тепер іду
В майбутнє, як годиться.
Хоч я дідусь,
Скрипить старий мій віз.
Я був дитям,
Туди вже не вернуся.
Життя, затям:
Ще поскрипить мій віз.

Прийшла довга ніч.
Годинник чи стукіт підків.
Незімкнення віч —
І ключ до строфи вже дозрів.

А далі пішло...
Де ритму зупину нема.
Усе, що зійшло,
Збираю, допоки зима...

Зберу ці рядки,
Неначе дозріле зерно,
А слів будяки
Укриють половою дно.

А чисте зерно,
Прозоре, неначе роса,
Піде до зірок,
Яскравих, як сонця краса.

І вже відтіля
Насіється в душі й серця.
Всміхнеться й рілля —
Їй також зерно до лица.

Шматочки щастя хижий вітер
Схопив і в темну ніч поніс.
Я лиш чоло спітніле витер,
Сипнувши вітру сіль на хвіст.

А він хизується, триклятий,
Що я до того не доріс,
Аби за хвіст його впіймати
Та відірвати в нього хвіст.

Де ти, моя доле, загубилась?
Я стою уже на тій версті,
Де мені ще дещо залишилось,
Хоч роки минули золоті.

А тепер крокують дні за днями.
В ногу з ними треба мені йти.
Зрілість помінялася місцями
З юністю, із ранком золотим.

Онуці Яні

Я в своїй самотності згубився
І себе знайти мені ніяк.
Думи ходять, ходять, наче вівці.
Я — немов засушений будяк.

Дні ідуть, і ліку їм немає.
Вся робота падає із рук.
Мо', надію десь за хвіст впіймаю,
А можливо, в очі гляне крук.

Сонце, як дарована надія,
Що далека на людським віку.
В світ пішла моя найкраща мрія,
Де, скажіть, намріяти таку.

Я гріхами не збудую Раю.
Добрих справ чимало, все моє.
Я так гірко мучусь і караюсь,
Бо без тебе що у мене є?

Золотокрила осінь
Прикрасила мій двір.
Цих барв і в мене досить
З'явилося, повір.

Немов багаття, осінь,
А ти — неначе цвіт.
Вогнем осіннім досі
В мені живе мій світ.

Золотокрила осінь,
Люблю її — повір.
Чекаю зиму в гості,
Пишу осінній твір.

Лежать бордові стоси,
Між ними дивний цвіт.
Вогнем осіннім досі
Живе в мені той світ.

Бордово-жовта осінь
Запалює життям.
Снігів холодні гості
Підуть у забуття.

Змішалася так, зимопомелом,
Покручена осіння позолота —
З-під снігу виглядає, що було
Й троянда — мов з-під вельону
і потай.

Кудись пливе, мов річка, вітер.
Пожовкле листя сиротить.
Не в силі той потік спинити
Лісів оголені щити.

Блукають хмари в небі сірі,
Шукають схову від зими.
Пташки давно махнули в вирій.
Знімає маску кожна мить.

А час крокує безупинно.
Проходять, наче кадри, дні.
Листки, мов планери хвилинні,
Мені спускаються до ніг.

В моє вікно загляне ранок.
Привітно, щиро підморгне.
Пожовклим листям вкриє ганок,
Огорне чарами мене.

Ще подарує мені казку,
Сни розгадає всі мої.
З гілля пожевклу струсить маску —
І сад оголений стоїть.

Із далеких країв, наче подих весни,
Ти тендітна й струнка...
Нам так зелено літ... не ходи в мої сни.
Хай тече літ ріка.

Як невгаслий вогонь чи підстрелений
птах,
Люто вітер мете.
Заколисує сном і ту пам'ять в кутках,
Що час грішний не стер.

Та болить вона так, наче та мерзлота.
Бо не можна вертать,
Як несила літать, де надія пуста,
Як позаду літа.

Пелюстка рожева на вітрі
Летіла, всміхнулась мені.
А може, то квітки палітра
У щастя лежала на дні.

Так вчасно ця ніч нагодилась —
Свого не пропустить ніде.
А час той, неначе годинник,
Він ніби стоїть, але йде.

Зерном Ісус від батька Бога
До Діви в лоно перейшов.
І до людей, до їх порога
У дім земний тоді прийшов.

Марії голоси наснилися —
Таємна звістка, Божий дар.
І чудо те у ній зродилось —
Господній в лоні Діви Цар.

Дитятко Діва народила.
І люди славили його.
Це неземне від Бога диво
В наш світ з'явилося дня того.

Ісус прийшов у світ наш грішний
І безліч в нас забрав гріхів.
Свій хрест Він ніс і біль, страшніший
За болі наші всіх віків.

Воскрес Ісус рукою Бога.
До батька Божий син пішов.
Без Бога люд — не до порога.
Він без Всевишнього — ніщо.

Діждались. З неба потихеньку
 Чи Божий дар, чи то сніжок
 Та так пухнасто і легенько —
 Ну просто котик мій Пушок.

Дерева, люди всі чекали
 І рік Новий, Різдво святе.
 Нарешті білим покривалом
 Укутав січень дім і степ.

Мороз також не забарився,
 Пройшовся містом і селом,
 Усюди гарно, як годиться,
 Ударив, наче так було.

Зима-зима, красуне біла,
Міцні морози припасла.
Аби земне не змерзло тіло
У кожушок свій одягла.

Риплять сніги попід ногами.
Ті ноги хто куди спішать.
«Моржі» тупцюють берегами?
Люд із Водохрещем вітать.

Жаринами сонця,
Що котиться з неба за обрій,
Сміються здивовані вікна.
А вечір весняний
Свіжіший, сховавшись од світла,
Сидітиме в гаї до ранку.

Бурхлива весно, цвітом і теплом
Ти надихай моє невтомне серце.
Я свій черговий вибору «диплом» —
Характер маю, вибач, люба, з перцем.

На перехресті вічності буття,
Із поглядом самотнього прозріння,
Твоє тепло роздмухане життям,
Іскриться не останнім доцвітінням.

В кублі моїх ночей і сподівань
Пташатами вмостилося вітання
Усіх твоїх оперених бажань,
Аби в мені проснулося світання.

Сумно трохи, зелено гойданням
Тішиться на сонечку в вікні
Листя, бо пішла доба остання
Літечка, неначе уві сні.

Півень вже гукає на світанні:
«Літо тепле, як тебе люблю!».
Десь гуде, мов джміль, машина рання.
Миті літа також я ловлю.

Вже пташки осінньо в пишних згряях
На вітрах витріплюють крильми.
Сумніваюсь я, що вони мають
Від зими ховатись, як і ми.

Мов Котигорошко, йде повільно
Сонечка по небу оберіг.
І спостерігає досить пильно,
Хто хоч трохи Рай земний беріг.

Водохреще... Нам січень місяць
Яскравий день подарував.
Мороз бере, а свято місить
Той холод-сніг, що спокій вкрав.

Зростає день, а ніч маліє,
І настрій світлий, як блакить.
Хоч сонце серденько не гріє,
Та в дім наш прийде все ж таки.

Не пирскай у мене
Бризками своєї краси.
Не плети волоссям своїх чар
Навколо мене павутину.
Зникни з моїх очей.
Не руш мого спокою.
Чому ти стрілася
На моєму шляху випадково?
Боже, навіщо Ти наділив мене даром
Так гостро бачити красу?
Дай же мені спокій.
Я хочу байдужості,
А ти, світе, такий багатий
На все красиве і хвилюєш мене,
Тому я мушу
Перетворювати тебе
У слова і барви,
Щоб хвилювати інших.

Заглянувши очима весни
 У віконечка світу мого,
 Розбудила одвічнії сні
 Не піснями пташок голосних,
 Лише доторком серця свого.
 Залунав за акордом акорд,
 На ті доторки звуками — хор.
 Заспівавши весну у мені.
 А очей твоїх синь-глибина
 Розтопила у жилах мій сніг.
 Радосиньо я дихати зміг
 Від очей і тепла їх весни.
 І тепер час одвічний біжить.
 І біжать не приручені сні:
 Ти зі мною очима весни.

Втекла весна, потухло вже й багаття.
Були у Вас в очах оті вогні.
Бодай у снах розкрийте цвіт лататтям.
Нехай хоч так той світ живе в мені.

Стрункий Ваш стан неначе день високий.
Мов та лоза, гнучкий і неземний.
Волосся бунт — суцільний Ви неспокій...
Ще мить — і в нім згорає всесвіт мій.

О-о, божественна красуне,
Чи то неба світлий дар.
Може, вперше цю красу я
Вип'ю, як весни нектар.

Твій погляд-скарб, а серце незбориме
Пульсує так, щоб я, мов ти, горів.
Натхнення дар в струнці лягає рими
І в твій нектар ось-ось впаде мій рій.

Дощі тонкі, холодні ваші сльози
Вмивають осінь, що живе в мені.
Прийде зима, прийдуть її морози,
Та погляд-скарб і мій розтопить сніг.

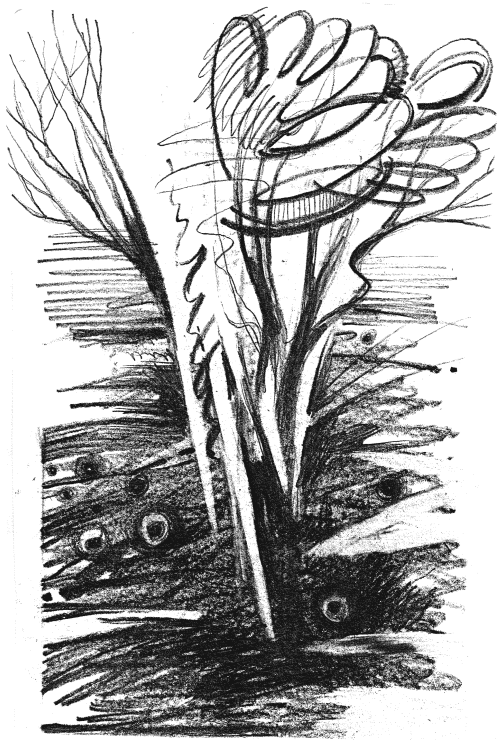

За мить — ви ніжний спалах,
Що сумнів прожене.
Мов зірка з неба впала,
Окриливши мене.

Пішла в минуле ватра.
Ми є, ми відбулись.
Горіть яскраво варто.
Погаснути — колись.

Одягнулось все в осінню пору.
Я вбрання й собі таке шукав.
Раптом ось якийсь магічний говір
Взяв мене й від гілки відірвав,

Підхопивши дужим синім вітром,
Переніс в незвідані світи.
Слів таку нашіптував палітру...
Чи б я зміг ці барви сам знайти?

Опинивсь у вітру на воротах,
Де вуста шепочуть, як листи.
Ось візьму й залишу все на потім
І піду в магічні ті світи.

Ця осінь — дар величний і коштовний,
Вона зваблива, юна, мов роса.
Я в цім полоні лагіднім надовго,
Та чи мені належить ця краса?

Тумани теплі ніжно оповили
Мене в казковім світлі кольорів.
З'явилася у пензля дивна сила,
Аби вогонь в очах твоїх горів.

Листки вкладаєш, осене, у люлю.
Вогненну маєш силу кольорів.
І, як лелека, плин весни я чую.
Тож усміхнися, щоб і я горів.

Весна іде. На личку вже веснянки.
Сльоза бурульки, плачучи, бринить.
А ніч зайде, чорняво, аж до ранку.
Зірок вогонь — немов горить фіранка,
Бо й сніг розтав набридлої зими.

Колись весною в світ прийшло,
 мов квітка,
Твоє життя, що й досі пломенить.
Господь до тебе стежку мені виткав.
Тоді я йшов закохано і швидко.
Щаслива на тій стежці кожна мить.

Я досі йду до тебе по цій стежці,
Аби в човні закоханих пливати.
Вогонь, що є, — життям віддати, врешті.
Тебе прошу, коли нема вже й тещі:
Зіркові ночі втрачені прости.

Ти була, немов ота криниця
І глибока, й чиста аж до дна.
Народила доньок, як годиться.
Час ішов, неначе дивина.

Діти швидко в пір'ячко вбирались,
Щоб іти в незвідані світи,
Що росли, неначе ті корали,
Та могли шипами зацвісти.

Ти летіла, поряд вірний кречет.
Неба захищали дивну синь.
Цербера не рятувала втеча —
Ранок перейшов у світлий день.

Часто щастя ти ділила навпіл
Дітям, що розправили крило.
Відкривала хутко двері навстіж,
І добро потічками пливло.

Вічний час не може зупиниться.
До зірок пішла нова доба.
Дні пройшли і висохла криниця,
Бо років повнісінька гарба.

Я слів таких не в змозі віднайти,
Щоб так намалювать тебе словесно,
Як сонечко небесне.
Бо в думках ніжних, в серці завжди ти
Живеш всі зими осені і весни.

Заговори зі мною, весно.
Налаштував я вже давно,
Хоча старі та дужі весла,
Ще як льоди на річці скресли,
Як зріло молоде вино.

Душею там тоді воскресну,
Де вічні спомини цвітуть,
Життя навчаючи, ремесел.
О Боже! Як мене понесло...
В солодку юність і святу.

Та я наляжу ще на весла,
Щоб хвиля-борозна пішла
Та вирвала гнітючий безлад,
Що чиниться. Але не щезла
Його отрута, а зійшла.

«Вітри» із півночі принесли
Насіння вбивче на мій схід.
Ті сіячі бодай пощезли...
Та є сини, батьки і газди,
Щоб захистить священний рід.

Мій світе ясний і квітучий,
Чи бачиш ти,
Як моє серце зморене печаллю,
Як його цвіт
Втрачає вже одцвілі пелюстки.
Чому караєш мене й мучиш,
Забравши сни,
Залишив лиш дрібненькі пасторалі,
Де б я шукав
Чужих удач покинуті шматки.
І з ними йшов
Крізь безмір куль невидимих бактерій.
А хтось в цей час
За волю впав в ріллю донецьких прерій.
Мій світе ясний і квітучий,
Прости гріхи,
Прости гріхи.

Зелений світе, нам навіщо родиш зло те,
Що краде землі й душі молоді.
Прийшла під мури з півночі сволота,
Аби здолать нас ще до холодів.

Вітчизно,
Чому ти вродлива квітка,
Чому не придбала шипів?
Немов помаранча-нагідка,
Хоч світом ти сієшся швидко,
Та в'янеш, як змії зашипів.

Завойовникові

Твій воїн, хто він? Бився вічно.
Вправно виконував наказ.
Ти, чи південний, чи північний,
Та правив масами нараз.

Як пастор, але не од Бога,
Ти від диявола ним був.
Не здатен більше ні до чого,
Зрадливий поклик нюхом чув.
Була скажена в тобі сила.

Холодне серце в тебе — сталь.
Відтяті голови носили
Тобі, а ти дивився вдаль.

Ти упокорені народи
Щоразу кров'ю обмивав.
Чіпляв, як цяцьки, нагороди
Тому, хто звіра в серці мав.

ЗМІСТ

У холодному сонечка оці...	4
Сумує гай осиротілий...	4
Уздовж Десенки оболонь...	5
Розмитою дорогою іду, неначе долею...	6
Мене сніги обходять стороною...	6
Весна...	7
Красива стежка і зелена...	8
Весну стрічаю, наче неньку...	9
Ти наче і не сам, і не один...	10
Я Вам дякую, дякую, дякую...	11
Ти неначе весна у весні...	11
Я нудьгую без діла...	13
Ось нарешті день новий приходить...	14
Яким я є...	15
А час настав...	16
Прийшла довга ніч...	17
Шматочки щастя хижий вітер...	18
Де ти, моя доле, загубилась...	19
Я в своїй самотності згубився...	20
Золотокрила осінь...	21
Змішалася так, зимопомелом...	22
Кудись пливе, мов річка, вітер..	24
В моє вікно загляне ранок...	25
Із далеких країв, наче подих весни...	26
Пелюстка рожева на вітрі...	27
Так вчасно ця ніч нагодилась...	27
Зерном Ісус від батька Бога...	28

Діждались...	29
Зима-зима, красуне біла...	30
Жаринами сонця...	31
Бурхлива весно, цвітом і теплом...	30
На перехресті вічності буття...	33
Сумно трохи, зелено гойданням...	34
Водохреще...	35
Не пирскай у мене...	36
Заглянувши очима весни...	37
Втекла весна, потухло вже й багаття...	38
О-о, божественна красуне...	39
Твій погляд-скарб, а серце незбориме...	39
За мить — ви ніжний спалах...	40
Одягнулось все в осінню пору...	42
Ця осінь — дар величний і коштовний...	43
Весна іде...	44
Ти була немов ота криниця...	45
Я слів таких не в змозі віднайти...	46
Заговори зі мною, весно...	47
Мій світе ясний і квітучий...	48
Зелений світе, нам навіщо родиш зло те...	49
Вітчизно...	49
Твій воїн, хто він?	50

Літературно-художнє видання

Євген ВЕРХГРАДСЬКИЙ

Падолист

поезії

Редактори:

Інна Ковальчук, Галина Манів

Художнє оформлення *Буртовий А. М.,*

Верхградський Є. П.

Коректор *Н. О. Дорожкіна*

Комп'ютерне верстання *Ю. В. Копаня*

Підписано до друку 16.02.2022 р. Формат 60х84^{1/32}.

Гарнітура "Прагматика". Папір офсетний.

Друк офсетний.

Ум. друк. арк. 1,56. Обл.-вид. арк. 0,86.

Зам. 22-02.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції,
серія ДК № 7034 від 27.12.2019 р.

Університетське видавництво ПУЛЬСАРИ

04070, Київ-70, вул. Спаська, 9/2.

Тел. (044) 425-12-75, 425-01-03

e-mail: mail@pulsary.com.ua <http://www.pulsary.com.ua>

Верхградський, Євген

В36 Падолист : поезія. Київ : Унів. Вид-во
ПУЛЬСАРИ, 2022. 54 с. : іл.

ISBN 978-617-615-114-2

«Падолист» — третя збірка поезій Євгена Верхградського. Краса рідного краю, любов, біль, роздуми про долю України на нелегкому шляху відродження.

УДК 821.161.2'06-1

ISBN 978-617-615-114-2

9 786176 151142

Євген Верхградський – художник.
Закінчив Одеський педінститут.
Працює в Національному
транспортному університеті.
Автор поетичних збірок: «Заві-
рюхами лютий сурмить», «Вітрила».
Друкувався в альманахах
«Радосинь».

ISBN 978-617-615-114-2

9 786176 151142